

ÚJ FALUHÁZ BECSVÖLGYÉN

A Zala megyei Becsvölgyére augusztus 26-án délután érkezünk. Mindentűt útlezárás fogadja az érkezőket, rendőrök és biztonsági őrök igazítják el a helyieket és a látogatókat. Autóval és gyalog egy irányba igyekszik mindenki, a falu szélén a szántóföld határában, kis dombon emelkedő új épület felé. Éppen kezdődik az új Faluház avatásának ünnepe, amelyre a környék kispazda országgyűlési képviselője, Boros Imre kispazda tárca nélküli miniszter hozta el a kormány ajándékát, a millenniumi zászlót.

A zászló mellé az idén lett címere is a településnek. A 2000. évi ünnepekre készül település előljárói az év elején kezdeményezték, hogy levéltárosok kutassák fel a falut alkotó hét korábbi település címerét. Alapos keresés után sem találták a történelmi dokumentumok között. Ezért aztán helytörténeti kutatások alapján grafikus tervezte az immár hivatalosnak elfogadott falucímert. Az augusztus 20-i és a mostani ünnepekre zászlóra hímezték, kitűzőkre nyomtatták. Az utóbbit sokan viselik a Faluház előtt gyülekező tömegben. Ha évszázados hagyományt nem is képvisel, de jelképezi a becsvölgyiek összetartozását.

A szorgos helytörténetíró, Varga András – aki harminc évben keresztül volt az itteni iskola igazgatója és 1947-től 1970-ig jegyezte le naplószerűen a becsvölgyi események krónikáját – 1970-ben írta a következőt: „Időszerű lenne már végre megépíteni a kultúrházat.” Éppen harminc éve. Állt ugyan egy épületféle az új Faluház helyén, pajta vagy istálló lehetett valamikor, a helyiek sem tudják pontosan. Az ötvenes években a kultúrmozgalom fellendítése érdekében kicsit rendbehozták, aztán a környékbeli fiatalok találkozó- és szórakozóhelye lett. Kultúrháznak nem nevezték, nem volt ez valamiféle intézmény, csak úgy hívták a becsvölgyiek: a „Pöttyös”. Később az amúgy is rossz állapotban lévő épület egyre lelakottabb lett, majd a rendszerváltás után végképp használhatatlanná vált. A helyiek viszont – mint harminc évvel korábban is – igényeltek volna egy igazi közösségi helyet. Tarthatatlannak tűnt, hogy a településnek évtizedek óta nem volt közösségi színtere.

Ezen a különlegesen képződött településen még létre kell hozni vagy újra fel kell eleveníteni a hagyományokat. 1943-ig ugyanis nem létezett Becsvölgye. Hét települést vontak ekkor egybe, amelyek addig külön életet éltek. A tipikus Göcsej-vidéki „szeges” települést a valamikor Pajzsszeg, Barabásszeg, Vargaszeg, Kereseszeg, Vörösszeg, Kislengyei és Salomfa alkotja. A faluban ma kilencszázan laknak. A rendszerváltás után megszűnt a téesz, azóta vállalkozásban termelnek a gazdák. A környező erdőkre faipari, erdészeti vállalkozások települtek, s egy cipőfelsőrész-készítő cég is sokaknak ad munkát. A falubéliek másik része a szolgáltató szektorban dolgozik. Dolgoznak, kapaszkodnak az emberek.

Néhány évvel ezelőtt főiskolai hallgatókból szerveződött szociológiai kutatótábor helyszíne volt Becsvölgye.

A település jelenének kutatásakor felmérést készítettek arról, mi a helyiek véleménye, mit és hogyan kellene fejleszteni, mire lenne feltétlenül szüksége a közösségnek. Tudakolták az önkormányzat véleményét is. Az előljárók úgy gondolták: legfontosabb feladat az lenne, hogy teljesé tegyék a falu közműhálózatát. Nem volt még minden-hová bevezetve a csatorna és a gáz. A helyi lakosok viszont első helyre a közösségi ház megépítését tették. És nagyon sokan nyilatkoztak a fiatal kutatók kérdésére: akár pénzt, munkát is áldoznának ezért a célért. A köz akarata tehát egybehangzó volt.

Magai Ágota polgármester 1994-ben került a település élére.

– Pedagógusként mindig is közösség szervezéssel foglalkoztam – jelzi az előzményeket. – Úgy gondoltam: kiépíthetjük az infrastruktúrát, ez fontos, ám ha nem létezik működő közösség, a közművek ellenére „halott” marad a település. Az egyéb fejlesztések mellett ezért kezdettől a kultúraszervezésre, a közösségi együttlét alkalmainak megteremtésére koncentráltunk.

Nem véletlenül fogalmaz többes számban a polgármester. Választási kampánya során összekovácsolódott egy baráti társaság, a helyi „kemény mag”: negyven-negyvenöt lelkes helyi polgár, akik az önkormányzati választások után is tenni akartak valamit a településért, kihasználva azt, hogy a tapasztalat szerint ők már kitűnően tudnak együttműködni.

Évek óta létezett egy civil szervezet, amely a célok hátteréről kínálkozott. 1991-ben a kábeltévé-hálózat kiépítésének lebonyolítására alapította az önkormányzat a Faluházért Közművelődési Alapítványt. Évekig csak ezt az egyetlen feladatot látta el. A Magai Ágota vezette önkormányzat azonban felfedezte a szervezetben rejlő lehetőséget.

1995 előtt nem voltak Becsvölgyén falunapok. Ám az önkormányzat többet akart nyújtani a lakosoknak, mint az évi szokásos búcsú, körhintával, céllövöldével, kirakodó vásárral. A polgármester asszony nem kritizálja ezt a szórakozási formát, szerinte megvan a fontos funkciója, szerepe. Például az, hogy a szomszédos településeken élő családok a mulatságra menve meglátogatják, megvendégelik egymást.

De ennél is többre volt igény. 1995-ben szervezték az első Falumajálist. Sport- és kulturális rendezvényekkel, illetve kötetlen eseményekkel lepték meg a közönséget a program megálmodói. Azóta minden évben újra és újra megrendezik ezt az eseményt, amely mára beépült a falu „tradicionális” rendezvényeinek sorába. Minden alkalommal egy-egy kiállítás is kapcsolódik az ünnephez. Legelső alkalommal hobbikiállítás rendeztek a becsvölgyiek kedvenc szabadidős-tevékenységeinek bemutatható termékeiből. Kiállították a kézimunkákat, faragásokat és egyéb tárgyakat. Akkor még – jobb híján – a leromlott állapotban lévő Pöttyösben.

A nyár végén aktuális aratási felvonulás még valahogy fennmaradt, de az utóbbi években már kiveszett belőle a hagyomány ereje, így a polgármester asszony szerint kissé erőltetetté vált. Helyette a valamikor régen szokásos szüreti felvonulást elevenítették fel.

– Magam sem láttam soha, még gyermekkoromban sem szüreti felvonulást, pedig negyven éves vagyok – mondja Magai Ágota polgármester. – Erre már csak a nagyon idős emberek emlékeznek. Felkerestük azokat az öregeket, akik még láttak igazi szüreti mulatságot. Az ő elmondásuk alapján rekonstruáltuk az ünnepet. A mai felvonulás persze más, mint amilyen az eredeti volt. A tartalma sem ugyanaz, de az itteniek örömmel fogadták, és ezt is beépítettük a falu kulturális szokásai közé.

A rekonstruált szüreti felvonuláson szőlőkoszorúval díszített lovaskocsik vonulnak végig a falun, maskarásokkal. Köztük egy „kisbíró”, aki a falu életéhez kapcsolódó, rigmusokba szedett humoros híreket dobol ki a közönségnek. A felvonulók több háznál megállnak, és elmondják jókívánásaikat. Néptáncosok és zenészek kísérik őket.

„Valami belőlünk mindenhol megmarad...” – szavalja egy színész a Faluház-avatón Magyar Lajos Ballada című versét. Hallgatják a becsvölgyiek, és talán arra gondolnak: valamilyen módon mindannyiuk munkája, akarata benne van ebben az épületben.

Még nem létezett igazi faluközpont, közösségi épület, de már működtek a helyi művelődési körök, egyesületek. Önálló csoportot hoztak létre a fiatalok, több éve megalakult a Becsvölgyei Nők Társasága, és a sportkörök is beindultak. Szükség volt egy olyan épületre, intézményre, amelyben találkozzanak, programokat lehet szervezni, ahol különböző kulturális szolgáltatásokat lehet igénybe venni, és a falu információs központjának szerepét is betölti.

1997-ben az önkormányzatnak sikerült stabilizálnia anyagi helyzetét. Májusban megszületett a döntés: pályázatot adnak be a revitalizációs program támogatását kérve a művelődési ház újjáépítéséhez. Addigra már elkészültek Kovács Attila építész tervei. Első pályázatuk mégis eredménytelen volt.

1998 elejétől az önkormányzat testületének mindennapos feladatává vált a Faluház építése körüli szervezőmunka. Januárban döntést hoztak arról, hogy a régi Pötytyöst lebontják és a területet előkészítik az építkezésre. Az első nagyobb beruházás a téglavásárlás volt. A beruházást tulajdonképpen áprilisban indították, májusban a lakosság segítségével elbontották a régi épületet. Augusztus 17-én indult az építkezés.

Szinte napra pontosan két évre volt szükség ahhoz, hogy kívül és belül elkészüljön az épület. Negyvenhárom millió forintba került az építkezés, további kétmilliót költsöttek a berendezésre. A költségvetésből jutott még a ház környezetének rendezésére, parkolót alakítottak ki, díszburkolattal vonták be a bejárat környékét. A földmunkákon látszik, hova kerülnek majd idővel dísznövények. A környék csinosítását – amit majd a revitalizációs pályázatból befolyó pénzből tudnak befejezni – nem lehet meg-

spórolni, hiszen tulajdonképpen a falu szélén, kicsit már a „senki földjén” áll az épület. Mellette, a parkolón túl már a szántóföld kezdődik. A Faluház bejáratától, ha a látogató hátrafordul, elétáru a táj szépsége. A helyiek soha nem kételkedtek abban, hogy ez a terület a legmegfelelőbb. És ez a lényeg. Mert ők lakják majd be a Faluházat, s teszik majd ezt a faluszélet a település kulturális központjává.

A beruházáshoz szükséges teljes összeget az önkormányzat nem tudta volna előteremteni. A Területfejlesztési Tanácstól kapott tízmillió forint nagyot lendített az építkezés menetén. A berendezésre külön pályázati pénzt kaptak, kétmillió forintot. Az önkormányzat revitalizációs pályázatát tavaly még elutasították, de idén ennek segítségével hárommillió forintot tehettek az építési költségekhez. Az érdekeltségnövelő pályázat eredményéről még nincs hír. A többi pénzt az önkormányzatnak kellett előteremtenie. A kivitelezési munkákat ifjabb Scheiber Béla építési vállalkozó vezette. Ő a szomszéd településen lakik, felesége viszont becsvölgyi lány, így kötődik ő is a faluhoz. Most pedig már a Faluházon keresztül is, amelynek igényes kivitelezésére büszke lehet.

– A helyiek biztatása nagy segítség volt – mondta a megnyitó ünnepélyen a polgármester asszony. Azt is hozzátehetné volna: a munkájuk is. Bár közmunkát nem vettek igénybe, több falubéli férfi dolgozott az építkezésen a kivitelező vállalkozó alkalmazásában.

Az avatóünnepélyen tolongó több száz főnyi tömegben az a legfeltűnőbb, hogy igen sok a fiatal, köztük jó néhány kisgyermekes család. A falu új címeréből készült kítűzöt is zömében ők hordják. Az eseményhez illő zenét játszó részfúvószenekar is nyolc–tíz középkorú ifjúból áll, bár nem tudtam kideríteni, de talán nem csak úgy „kölcsonkérték” őket valamelyik szomszédos településről. A zászlóátvételi ceremónia előtt a helyi általános iskola énekkara dalolt el néhány egyszerű kórusművet. Úgy látszik, ez az egyetlen színpadképes helyi csoport, amelyik egy ilyen ünnepi eseményen felléphet. Hiába, megmutatkozik, hogy nem volt eddig megfelelő hely arra, hogy öntevékeny kulturális csoportok alakuljanak, működjenek. De majd ezután.

Az épület egyik szárnyát teljesen kitölti a nagyterem a színpaddal és a talán százötven-kétszáz néző részére alkalmas ülőhellyel. A tervező úgy alkotta meg a nagytermet, hogy annak köríves hátsó része egy tolóajtóval leválasztható, attól függően, hogy hányan akarnak helyet foglalni a nézőtéren. Ha a terem teljesen szétnyitják, körben még állva is sokan elférnek. Mint most is, amikor körülbelül másfélszer annyian tolonganak itt, mint amennyi a terem befogadóképessége. Afféle teljesítménypróba is egyben ez az ünnepség: befér-e a falu népességének az a része, amely a közösségi események iránt érdeklődik? Bizony nem. Még a folyosókon és az épület udvarában is többen ácsorognak, de sokan megtalálták már a bejárat átellenében lévő oldalon a büfét. Nem véletlenül mondta Varga László, a Zala megyei közgyűlés elnöke a beszédében, mikor az összezsúfolt hallgatóságon végignézett:

– Csak egy hibája van ennek az épületnek: kicsit nagyobb is lehetne.

Ám ez csak tréfás elégedetlenkedés, hiszen a helybeliek is tudják, hogy kevés település dicsekedhet ilyen nagy és korszerű, nem utolsósorban pedig ilyen szép közösségi épülettel. A „toronyban”, a tetőtérben ötven négyzetméteres termet alakítottak ki, ablakokkal körbevéve. A tervező az épület szépségéhez hozzáadta a táj szépségét is, az ablakokból feltárló panoráma és az exkluzív berendezés azt célozza, hogy konferenciákat, találkozókat csábítsanak Becsvölgyére. Abból származhatna többek között bevétele is a háznak.

– Megyei, kistérségi programoknak szeretnénk helyet adni – mondja a polgármester asszony. – Tagja vagyunk a Zalai Falvak Egyesületének, s ők már jelezték, hogy a legközelebbi továbbképzést itt szeretnék megtartani.

Többféle módon próbálja a település felhívni magára a figyelmet. Csoportok fogadására alkalmas Kulcsosházat működtetnek a kislengyeli község részében, ahol májustól októberig fogadnak gyermek- és ifjúsági csoportokat. 1998-ban beneveztek a „Virágos Magyarországért” mozgalomba, ennek hatására a helyiek egymással versengve szépítik a kertjeiket, sőt, a település köztéréinek csinosításában a civil szervezetek is szerepet vállalnak. A lelkesedést nem törte meg az sem, hogy eddig még nem értek el helyezést az országos versenyben, a környezet ápolása most már divatba jött Becsvölgyén.

A Faluház megépítése csupán kezdete egy hosszú távú programnak. A polgármester asszony nem titkolja: alig-alig működött eddig kultúracsoporthoz a faluban. Pedig lenne érdeklődés. Hiányzik viszont a településről egy olyan személyiség, aki összetartaná, és mi több, összekovácsolná a közös érdeklődésű embereket. Most, hogy az épület áll, a legnagyobb gondot az okozza az önkormányzat területének, hogy megtalálják azt a művelődésszervező szakembert, aki vezeti majd a Faluházat, és életet visz a falak közé. Akinek tulajdonképpen „csupán” annyi lesz a feladata, hogy meg kell teremtenie Becsvölgye kulturális életét,

támaszkodva persze az eddigi eredményekre. Ha helyben nem akad jelentkező, aki megfelel, akkor pályázattal próbálják majd betölteni az állást.

A Faluház-avató estéjén falubált rendeztek Becsvölgyén. Előtte a tapolcai néptáncgyűttes lépett fel. Lehet, hogy néhány év múlva ilyen ünnepi alkalomra már nem kell vendégeket hívni, mert a helyi fiatalok közül is lesz aki táncol. Aztán P. Boruss Gábor és Segesvári Gabriella operettdalokat énekeltek. Majd kezdetét vette az utcabál. Helyi zenész játszott a talpalávalót. Örömmel volt az embereknek.

Magai Ágota családi programokra is számít a jövőben:

– „Ezer éve” nem volt lagzi a faluban, mert nem volt itt erre alkalmas hely. Most, hogy elkészült a ház, októberre egy alkalomra már kibérelték. Remélem, ez is szokássá válik. Minek elmenni más faluba, mikor ennél szebb helyet úgysem lehet találni?

Rendszeres gyülekezeti helyet tudnak biztosítani a helyi evangélikus egyháznak is.

Bizakodik a polgármester asszony: most, hogy kultúralt, szép környezetben működhetnek, beindulnak majd az amatőr csoportok is. Ehhez kell, hogy legyen, aki értelmes társas elfoglaltságot talál ki, és képes vezetni a munkát. Már van is egy jelentkező. Horváth Tibor zenész és informatikus gitározni, számítógépezni tanítja majd a fiatalokat.

A számítógép egyébként lassan bevonul majd a helyiek mindennapjaiba. Arra még ugyan sokat kell várnunk, hogy a háztartások is rákapcsolódjanak a világhálóra, de a Faluházban a könyvtárral együtt már működik a Teleház. Az iskolások állítólag egyre több olyan feladatot kapnak, amelyhez az interneten kell böngészniük. A Teleház is egy olyan lehetőség, amelyről használat közben derül ki, hogy mi mindenre jó.

Végül Magai Ágota csak annyit mond:

–A lényeg az, hogy végre van egy hely, ahol jó lesz együtt lenni.

Sághy Erna

